Miscel·lània 12, CERE, 1998, p. 149-156

QUIMERA *

MARIA CIRERA DELGADO
Estudiant. Manresa

El dia es presentava magnífic, el sol impertorbable il·luminava un cop més tot el paisatge. Tres o quatre núvols penjaven sota el cel, retallant, amb els seus purs colors blancs, el blau intens del firmament. En Pol contemplava l'espectacle des de la finestra estant, s'ho estimava tot allò. Les muntanyes s'alçaven enlaire, enlaire lluint els seus vestits matisats, els boscos semblaven amagar quelcom de màgic, cada arbre com els altres i si més no sempre diferents; i el riu! El riu incansable en els ulls del petit Pol, sempre actiu en el seu transcurs, feia respirar tot el panorama i esverat impulsava a saltar l'aigua cristal·lina dels llocs més impensats. En Pol l'admirava, el riu; en la seva curta edat el creia valent, capaç de lliscar pels viaranys més arriscats i alhora molt assenyat en la seva missió de transportar un element tan poderós com l'aigua.

Va baixar les escales precipitadament i un cop li va haver dit a la seva mare que passaria el dia a la muntanya va sortir de la masia corrent d'alegria. Corria explanada avall aguantant l'entrepà amb la boca i amb els braços estesos com les ales d'un ocell jugava amb el vent que se li posava per entre la roba, el cabell i li acaronava les galtes. El feia feliç sentir el vent que volava al seu costat, així se sentia captivadorament lliure i mentre trotava també saltava i semblava que en qualsevol moment el vent l'hagués de fer sostindre dins l'aire de tanta alegria com sentia, perquè en aquells instants es creia en total acord amb el paisatge, respirant cada alenada d'aire que li omplia els pulmons. Seguint un estret viarany va endinsar-se dins del bosc, els vells faigs el miraven passar divertint-se amb la seva lleugeresa jove i cada criatura del bosc intuïa un sentiment dolç d'innocència que feia venir ganes d'existir. El viarany s'havia fos, però en Pol continuava saltant decidit entre el fullam, deixant-se guiar per les seves entranyes tal i com ho havia vist fer a les bestioles de la fageda. D'aquesta manera va saber trobar la cova, ja l'havia desco-

* *Obra guanyadora del VII Certamen de Narrativa Breu per a Joves Sant Jordi 1997 d'Ascó.*

berta l'altre dia, però el sol s'acabava de pondre i amb l'escassa llum del crepuscle li havia fet basarda entrar-hi.

S'hi va apropar silenciosament per por de trobar-s'hi un animaló i aviat es va adonar que més que una cova era una balma. Així, doncs, va entrar-hi sense pensar-s'ho massa. El sol només n'il·luminava la meitat, la resta quedava amagada en la penombra. En Pol feia esforços per endevinar-ne els contorns més ombrívols, d'aquesta manera va descobrir una lluor al fons de la balma, al terra. S'hi va atansar per veure-ho millor i li va semblar que era una pedra, la va agafar i va sortir de la balma per poder-se-la mirar a la llum del dia. Va quedar-se del tot sorprès: entre les seves mans hi tenia una pedra amb forma d'estrella! Va tornar a entrar precipitadament a la part més fosca de la balma i va inspeccionar detingudament l'estrany objecte. Aquella lluïssor com de plom fos que feia la pedra a la foscor de la balma li recordava la llum de la lluna, li semblava que anava per bon camí... ara hi queia! Aquell objecte no era pas una pedra! En realitat era una estrella que havia caigut del cel i que sense saber com havia anat a parar allà dins, n'estava completament segur.

Amb totes les seves cabòries no s'havia recordat més que portava un entrepà i com que la gana ja li començava a rosegar la panxa va jeure a l'entrada de la balma. Entre mos i mos contemplava l'estrella que havia guardat al fons de la petita cova perquè no deixés de brillar. Havent acabat de menjar li va venir nyonya; com que estava una mica cansat no va oposar resistència a la son i es va quedar ben adormit.

En el somni, en Pol estava al bell mig de la nit, sota un cel ple d'estrelles que brillaven i giraven al voltant de la lluna. En Pol tenia la seva estrella a la mà, se la mirava i veia que la seva lluentor era cada vegada més feble, més dèbil i s'anava fonent fins que s'apagava del tot, s'havia mort a les seves mans. Totes les estrelles del cel, tristes, es posaven a plorar i plorar, ploraven tant que la terra s'omplia d'aigua i en Pol i la seva estrella quedaven amagats per sempre més a sota el mar d'aigua.

Es va despertar sobresaltat i amb un bot va entrar a dins la balma fins on era l'estrella. La va agafar amb les mans, encara brillava. Se la va acostar a la cara i li va murmurar ben fluix:

—No et preocupis. T'ajudaré.

I va fer camí cap a casa tot pensant la manera com podria fer tornar la seva estrella al cel.

Quan estava a punt d'arribar a la masia, pel camí es va trobar amb la seva germana que anava cap a la Font Verda i veient-la de lluny li va dir tot cridant:

—Mira què tinc! He trobat una estrella que ha caigut del cel! —i va córrer fins on era ella perquè es frisava per ensenyar-li la troballa.

—Es pot saber què has arreplegat, marrec? —li va dir tot prenent-li l'apreciat tresor—. Ah! Però si no és més que el fòssil d'una estrella de mar! —li va engegar amb menyspreu mentre se la mirava escrupolosament.

Per a la germana d'en Pol tot tenia una explicació científica i per tant lògica. Que els arbres clavessin les seves arrels al terra tenia una explicació, que els gats tinguessin quatre potes tenia una explicació, que les formigues visquessin totes en família i els esquirols no també tenia una explicació, fins i tot la vida del riu tenia un raonament lògic. Per què el riu pot arribar a ser tan salvatge? Per què la seva aigua fa una remor a vegades tan imperceptible, a vegades tan estrident? Per què es pot arribar a trencar en dos camins i no sempre segueix recte fins al mar? Segons ella totes les preguntes tenien una resposta.

—Un tòtil? —va fer-hi en Pol una mica compungit.

—Nooo, un fòssil i no serveix per a gran cosa, creu-me.

—Però què t'empatolles? Això és una estrella que ha caigut del cel i jo he de trobar la manera de tornar-li. És a la masia l'avi? Segur que ell em podrà ajudar —va fer tot esperançat agafant-li l'estrella d'una revolada.

—No, no hi és ara l'avi a casa, segur que el trobaràs vora el riu —i va marxar camí cap a la Font Verda murmurant—. Tu sí que estàs fet un bon tòtil.

En Pol es va quedar pensatiu mirant com sa germana s'allunyava. Tot i el seu posat de menyspreu, a ell no l'enganyava. Havia vist perfectament com li espurnejaven els ulls mentre es mirava l'estrella i aquell espurneig ja se'l coneixia d'altres vegades, aquelles guspires significaven que aviat li desapareixeria l'estrella i que amb el temps, el dia més impensat, la tornaria a trobar arraconada a l'habitació de sa germana quan ja seria massa tard i la seva lluentor s'hagués apagat. Perquè no passés res d'això, va decidir portar l'estrella sempre amb ell i tornar-la al cel tan ràpid com fos possible.

L'avi d'en Pol era l'últim membre de la família que havia treballat la terra; ara ho feien els masovers mentre el pare d'en Pol s'arribava cada dia fins a la ciutat per fer-ho a l'oficina d'un banc.

Trobar l'avi li va ser fàcil. Va vorejar el riu fins veure'l ajagut en una pedra remullant-se els peus. L'avi es passava hores senceres mirant com corria l'aigua, se la mirava profundament com si no se'n volgués perdre cap moviment, per aquest motiu sempre deia que l'aigua s'escolava avall massa ràpid. En Pol entenia que el seu avi es passés dies sencers mirant el riu, perquè a ell mateix també li agradava; però no s'explicava perquè sempre tenia els ulls clavats on l'aigua estava més tranquil·la. A ell li encisaven els salts d'aigua on el riu i tot el que l'envoltava semblava prendre una força màgica.

—Hola, vailet, on vas a fer mal que avances tan decidit? —va dir tot apartant els peus de l'aigua freda.

—Miri, avi, què he trobat! Sap? És una estrella que ha caigut del cel i jo li he de tornar, però no sé gens com fer-m'ho —i li va confiar l'estrella entre les mans.

L'avi hi va fixar els ulls mentre el petit se'l mirava perplex perquè sabia que el seu avi mirava més enllà de l'estrella; el seu avi sempre hi veia més enllà; en certa manera, per això confiava que ell el podria ajudar.

—Escolta, vailet, em sembla que no cal que t'hi amoïnis, tard o d'hora totes les coses hi acaben arribant al cel, fins i tot aquelles que n'han caigut.

—Però és que si no m'afanyo a tornar-li la llum de l'estrella es fondrà.

—Ja veig que la cosa és seriosa —va fer l'avi mirant als ulls d'en Pol—. Llavors el que pots fer és dir-li a un colom missatger que sigui de color blanc que la porti volant fins al cel. L'únic perill que existeix és que quan l'estrella s'enlairi caigui una mica de la seva brillantor damunt teu.

—Avi! Però si ha tingut una idea genial, a mi segur que mai no se m'hauria acudit —molt més alleugerit li va fer una forta abraçada al seu salvador i va marxar tot mofant-se per sota el nas dels peus inflats i vermells que l'aigua del riu li havia deixat al seu avi.

Quan en Pol va arribar a la masia es va recordar que allà no n'hi havia, de coloms. A la ciutat sí que en podria agafar algun, però a l'estiu ell només hi anava per la Festa Major. Així, doncs, va anar a fer una visita a les gallines. Ja s'ho pensava que no li servirien per a res. A ell mai no li havien fet gaire gràcia, ni els galls, ni les gallines. De més petit ja li feien molta por, l'espantaven amb els seus estornuts, la manera com se sacsejaven i s'inflaven i aquella mirada sempre agafada per sorpresa, tant al corral com un cop mortes a la cuina. Va vagarejar una estona per si veia una merla, però aviat se'n va cansar i com que en Carronya, el gos de la masia, l'havia seguit en la recerca de l'ocell missatger, es va posar a jugar amb ell.

A la tardana llum del sol, sense deixar de riure ni de jugar amb el gos, en Pol va aconseguir despreocupar-se per uns instants del problema de l'estrella. Retrocedint un dia enrere, el petit mai no es podria haver imaginat de cap de les maneres que l'endemà se li presentaria un conflicte d'aquella importància, un problema que havia de resoldre ell sol perquè n'era el responsable i per això n'estava tan orgullós. Ell era l'elegit, l'únic capaç de tornar l'estrella al cel.

La mare el va cridar a sopar i en Pol no s'ho va fer dir dues vegades. Quan va entrar, tota la casa feia olor d'escudella, era un dels plats que més li agradaven. La mare la sabia fer d'allò més bé, només olorant-la ja semblava que t'haguessin passat tots els mals. Per fer el brou hi posava mig peu de porc, un tros de gallina, un braó de xai, la carcanada d'un pollastre i per acabar-ho d'arrodonir els ossos de pernil que li donaven un gust molt particular que es notava tan sols amb la flaire. La mare era molt bona cuinera, l'àvia d'en Pol li havia ensenyat tots aquells secrets i secretets que calen saber. Cada dia cuinava amb més ganes de millorar-se. A més tenia una cuina que ella trobava molt bonica. Estava encarada a una gran finestra que deixava percebre un món florit i sense espines amb una vall i una serra i un riu que, tot i que des de la cuina no es veia, quan el vent bufava cap a l'est i la mare no cantava, es podia sentir com bellugava. Ella en sentia la remor tenaç de l'aigua, tan constant i fidel, només després d'una tempesta d'estiu o a l'hivern, quan el fred semblava gelar-li l'ànima. Aleshores el riu prenia una tonalitat nova però aquella fresca melodia només durava uns dies, de seguida reprenia el ritme de sempre.

Quan en Pol va haver-se acabat el sopar es va aixecar de la cadira. L'estrella, que s'havia guardat a la butxaca dels pantalons curts li va caure al terra donant un cop fort a les rajoles:

—Què és això, petitó? —va fer la mare mentre en Pol s'apressava a recollir l'estrella i a posar-se-la a la butxaca.

—No res mare, no res —i va córrer cap a les escales que pujaven a l'habitació. Se l'estimava a la seva mare, però li molestava molt que s'hagués de fer càrrec de tots els seus moviments. Per això no li volia revelar la troballa que havia fet aquell dia.

A l'habitació va tancar tots el llums i la porta per mirar-se la claror de plom fos que feia l'estrella a la foscor, la trobava molt bonica. Com que va sentir soroll a l'habitació del costat, on dormia la seva germana, va tornar a obrir els llums perquè no notés res d'estrany i no volgués entrar a xafardejar. La vista li va anar a parar sobre l'avió teledirigit que guardava sobre l'armari. A poc a poc se li va anar il·luminant el rostre. Tenia una idea: com que no es veia capaç de trobar un ocell missatger, posaria l'estrella sobre l'avioneta i ell la dirigiria tan amunt que l'estrella podria tornar a lloc. Estava tan complagut de la seva pensada que encomanant satisfacció va baixar i va abraçar ben fort als pares i a l'avi amb l'excusa de dir bona nit. Abans de posar-se a dormir va desar l'estrella dins d'un calaix perquè li agradava dormir completament a les fosques.

La tempesta el va despertar quan era negra nit. Durant el dia la pluja li agradava molt perquè després tots els colors del paisatge prenien una brillantor transparent i neta. A la nit els llamps i els trons li feien basarda. En la seva imaginació, els llamps prenien forma de ganivets gegants i afiladíssims que ferien la terra, els trons encara l'esveraven més perquè aquell retruny sec es pensava que era el terrabastall que feia la terra quan s'esquerdava i tenia por que s'esberlés d'un moment a l'altre. De cop i volta, tota l'habitació va quedar suspesa per la llum blava d'un llamp i en Pol va recordar-se del somni que havia tingut aquell mateix migdia. Amb un bot va ser fora el llit i va obrir el calaix on havia guardat l'estrella; encara brillava amb la mateixa intensitat. Per estar més tranquil va posar-la sobre la tauleta de nit per anar-la mirant de tant en tant. Ben acotxat entre els llençols en Pol no es va adormir fins que la tempesta començava a amainar.

L'endemà va sortir corrents amb l'avió teledirigit a un braç i amb l'estrella a l'altre. A l'explanada del davant de la masia, sota l'encuriosida mirada d'en Carronya, va posar l'estrella sobre l'avioneta. Amb molta precaució la va anar enlairant fent-li donar voltes planes, procurant que l'aparell estigués ben horitzontalment perquè l'estrella no caigués. Quan va haver enlairat tan l'avioneta que gairebé no la veia, la va tornar a baixar tan lentament com l'havia fet pujar. Un cop va estar aterrada va anar-hi corrents. Va començar a riure com un boig, saltava i corria de felicitat i donava petons a l'avioneta: l'estrella tornava a ser al cel. Va mirar enlaire, però és clar, durant el dia les estrelles no es veien. Va passar-se el matí corrent per la fageda, passava ra-

bent i feia caure totes les gotes de pluja dels arbres. Tenia la cara plena de perles de cristall que el sol feia brillar de tal manera que semblaven llàgrimes de felicitat. A l'hora de dinar, va arribar a la masia cantant, tenia els cabells ben escabellats, plens de fulles i els ulls encesos; semblava talment sortit d'un llibre de fades i follets.

A la tarda va assentar-se a l'ombra d'un dels til·lers del davant de casa. Estava molt content d'haver retornat l'estrella al seu lloc, però ara no se li acudia cap distracció. Va sentir un lladruc al seu darrere; en Carronya venia de banyar-se al riu. Segur que voldria jugar amb ell. Efectivament el gos va agafar amb la boca una pedra que tenia a les potes i tot xop va arribar-se fins on l'infant l'esperava. Quan en Carronya va deixar anar la pedra entre les seves mans a en Pol li va fer un salt el cor, li va fer l'efecte que algú l'estrenyia pel coll i que per dins una bola de foc li pujava fins a esclatar-li en dos regalims que s'escolaven un per cada galta. La imatge de la pedra en forma d'estrella que tenia al davant se li va anar tornant borrosa. D'una empenta va apartar en Carronya mentre l'escridassava amb la veu trèmula:

—Que no veus què has fet? Per què havies d'agafar-la? Et pensaves que estaria content? Doncs no! Fuig d'aquí i no m'empipis més, gos pesat!

Va pujar a l'habitació, tancà la porta, apagà els llums i va abaixar la persiana de la finestra. Per sort l'estrella encara brillava com abans. Ajagut a sobre el llit, mirant-se-la embadalit va pensar que potser valia més que en Carronya l'hagués agafat; si no hauria caigut de l'avioneta i s'hauria mort perduda pel bosc. Va pujar la persiana i va buscar un globus per sobre el seu escriptori, el va inflar i li va lligar un cordill a la punta. Va amagar el seu petit invent a sota el llit i va deixar l'estrella al compartiment secret de l'escriptori.

Va sortir a trobar en Carronya. Quan el va veure el gos ja no es recordava que feia uns moments en Pol l'havia renyat. Es van amanyagar una estona mentre el petit li demanava perdó. Tots dos congeniaven molt bé perquè s'assemblaven en molts aspectes; els dos vivien per ser feliços i ho eren quan es tenien l'un al costat de l'altre respirant intensament tot el que els envoltava, els agradava estirar-se al bell mig del prat i no els faria res respirar tan fort que rebentessin plegats, perquè inconscientment sabien que llavors el vent se'ls enduria i els escamparia per arreu d'aquelles terres que tant estimaven i definitivament formarien part completa de tot allò.

Després de sopar, en Pol va pujar a la seva habitació i va programar l'alarma del seu rellotge de polsera a les tres, va posar el lot damunt la tauleta de nit i es va posar a dormir tan ràpid com va poder.

L'alarma el va despertar a l'hora prevista, la va apagar ràpidament per por de despertar a algú i va encendre el lot. L'habitació es va omplir d'ombres que ballaven amb els moviments del petit Pol, que va treure el globus de sota el llit i va agafar l'estrella del compartiment secret de l'escriptori. Molt lentament per no fer soroll, va pujar les escales que duien a les golfes i va girar el pom amb molta precaució. La porta va fer un grinyol ofegat i la llum del lot va quedar suspesa en una aurèola de pols. Entre els paquets coberts de

serradures en Pol va descobrir-hi una cadira que va portar fins a sota la ventallola. Sense escoltar els gemecs amenaçadors de la cadira s'hi va enfilar de peus. Va allargar-se tant com va poder per deixar el globus, l'estrella i el lot a fora la teulada i amb les mans lliures va donar-se impuls per poder-hi arribar ell. Un cop a fora va afanyar-se a apagar el lot.

El quart creixent de la lluna va inundar-ho tot amb el seu color de plom fos i l'estrella va començar a brillar amb un blau tènue que s'alternava amb un blanc fluorescent. Una brisa suau feia moure el vell gallet que tombat sobre la teulada donava uns cops rítmics i tots els arbres dansaven al seu compàs festejant-se i rumorejant entre ells. En Pol va lligar ben fort l'estrella amb el cordill que penjava del globus. Al cel, les estrelles no es deixaven enlluernar pel quart creixent de la lluna. Quan en Pol va aixecar el braç amb l'estrella lligada al globus a la mà el vent va suspendre la seva respiració, el gallet va fer callar la seva única nota, els arbres es van reclinar encuriosits cap a la masia, les estrelles van deixar de parpellejar i fins i tot el riu semblava que hagués quedat encantat sota la lluor de l'estrella que en Pol aguantava. El menut va saltar tan amunt com va poder i amb totes les seves forces va llançar l'estrella cap amunt, però va agafar tanta embranzida que va caure ben estès sobre la teulada fent un terrabastall eixordador. Esverat va baixar a les golfes topant amb la cadira i va córrer cap a la seva habitació. Va posar-se a dins el llit amb la respiració alterada; al caure s'havia clavat el lot al pit i al respirar el cor li feia punxades. Amb tot l'aldarull no va poder adonar-se que, mentre el vent reprenia l'alè, el gallet cantava, els arbres ballaven i el riu desfeia el seu encant, l'estrella arrossegava el globus fins la terrassa del segon pis.

L'endemà al matí, quan en Pol encara dormia, el seu pare es preparava per anar a treballar. Com que encara li quedava temps, va sortir a la terrassa a mirar la seva col·lecció de cactus. Cada dia els movia una mica la torreta perquè creixessin compensadament de cara el sol. Quan va arribar a la mamiliaria va torbar-hi quelcom d'estrany.

—Com hi ha vingut a parar aquesta pedrota fins aquí? —es va preguntar.

El pare d'en Pol no va sentir l'aigua del riu que a causa de la tempesta de feia dues nits, baixava molt cabalosa, no va adonar-se que l'aigua bramava escandalosament, no va entendre que el riu mirava de dir-li que la pedrota que agafava entre les mans tenia forma d'estrella. No va adonar-se'n perquè feia anys que ignorava que hi havia un riu i va llençar la pedra daltabaix de la terrassa. L'estrella va estavellar-se contra el terra i es va esmicolar en minúsculs diamants, bocins tan petits que mai més ningú no en tornaria a fer esment. De fons el riu continuava xisclant inútilment.

Quan en Pol es va haver despertat va sortir a fora la masia encara amb el pijama posat i va començar a buscar per tot arreu algun signe que li indiqués que l'estrella no havia pogut enlairar-se. Va buscar per tot arreu, fins i tot li va demanar a en Carronya que l'ajudés; però res, ni rastre de l'estrella per enlloc. En Pol va començar a tenir el pressentiment que definitivament

l'estrella havia tornat al cel. Durant tot el dia va estar neguitós esperant que arribés la nit, cercant una vegada i un altre l'indici que l'estrella no hagués pogut arribar al seu lloc.

A la nit va tornar a posar l'alarma a les tres. Quan va sonar encara no havia aclucat ull esperant aquell moment. Nerviós, va pujar a les fosques fins a les golfes, va enfilar-se de peus a la cadira i va arribar fins a la ventallola. A la teulada hi havia el lot que amb les presses s'havia deixat la nit abans, ara ja no li calia. La lluna feia que tot agafés un color màgic. En Pol va alçar lentament la mirada fins al cel, estava atapeït d'estrelles que pampalluguejaven; va mirar-les totes a poc a poc fins que va fixar els ulls en una que li semblava reconèixer. Aquella estrella era del color de la lluna, del color del plom fos i li reia, en Pol també va posar-se a riure mentre pensava que la seva estrella era la més bonica de tota la pila que n'hi arribava a haver. Va quedar-se embadalit mirant-se-la, cap de les vegades que l'havia tinguda a les mans li havia semblat tan bonica com ara. Va estar així durant una bona estona, mirant una estrella que mai abans cap astròleg no havia gosat anomenar. L'estrella vivia als ulls d'en Pol, potser perquè tal i com li havia dit l'avi l'estrella li havia difós una espurna de la seva lluor; potser va ser el primer cop que la va veure o quan li va caure al terra de la cuina o elevant-la amb l'avioneta o potser quan ell queia sobre el lot mentre l'estrella s'enlairava. De cop i volta va començar a caure una pluja molt dolça; era una pluja màgica que queia mansa d'un cel serè. En Pol es va quedar ben arraulit deixant que la pluja l'abracés, pensant que les estrelles ploraven d'alegria. Respirava profundament per omplir-se de l'olor que pujava de la terra mullada, de les arrels dels arbres, de les pedres que no tenien forma d'estrella. El pit li seguia punxint però mirant tranquil la seva estrella a penes se n'adonava.

Amb els anys en Pol es va anar fent gran i a vegades el cor li seguia fent punxides. Llavors, de nit mirava al cel i cercava alguna cosa que ja no recordava què era però que li agradava de cercar enmig de tantes estrelles que li reien a la vegada, totes tan meravelloses. Algunes nits li semblava veure una estrella del color del plom fos que li reia més que les altres i la trobava molt bonica, però tant si la veia com si no, la companyia de les estrelles li alleujava les punxides al cor. En aquell precís moment, mentre mirava embadalit els milers d'estrelles amb les seves rialles sordes, li semblava sentir una remor, sempre fresca, d'aigua. El xipolleig d'un riu que naixia en un indret molt amunt d'una muntanya i que adés era impetuós i espontani adés era dòcil i amb el cos setinat de plata. Un riu que abans de difondre's a la mar encara necessitaria moltes vegades més adreçar la seva mirada cap a un cel ple d'estrelles.